

GOTOWOŚĆ SZKOLNA – to gotowość dziecka do rozpoczęcia systematycznej nauki, to gotowość wejścia w nowe obowiązki i nowe środowisko. Tym pojęciem określa się zarówno *dojrzałość fizyczną*, jak i *umysłową, społeczną i emocjonalną*.

GOTOWOŚĆ FIZYCZNA to ogólna sprawność organizmu i zdrowie dziecka. Wszelkie długotrwałe choroby, dolegliwości organizmu wpływają i utrudniają prace szkolną.

GOTOWOŚĆ UMYSŁOWA dziecka przejawia się przede wszystkim w zainteresowaniu nauką, a w szczególności: czytaniem, pisaniem, liczeniem oraz zaciekawieniem zjawiskami zachodzącymi w najbliższym otoczeniu.

GOTOWOŚĆ SPOŁECZNA charakteryzuje się przede wszystkim umiejętnością nawiązywania przez dziecko prawidłowych kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi. Jest to także umiejętność współżycia w grupie rówieśniczej, przestrzeganie zawartych reguł i norm. Dziecko rozoznaje już co jest dobre, a co złe.

GOTOWOŚĆ EMOCJONALNA przejawia się zdolnością do przeżywania bogatego i zróżnicowanego świata uczuć, a także do umiejętności panowania nad swoimi emocjami i kontrolowania ich (odpowiednio do wieku).

JAK WSPIERAĆ DZIECKO W OSIĄGNIĘCIU GOTOWOŚCI SZKOLNEJ?

Przede wszystkim stymulując wszechstronny rozwój dziecka, a w tym:

Gotowość fizyczną stymulujemy przede wszystkim dbając o zdrowie dziecka oraz poprzez trening sprawności ruchowej i manualnej. Wszelkie zabawy ruchowe, a więc bieganie, skakanie, jazda na rowerze, nartach, pływanie, chodzenie po murku, zabawy z piłką – wspierają rozwój ruchowy dziecka. Plac zabaw to również doskonale miejsce do tego, by nasza pociecha ćwiczyła sprawność ruchową. Zachęcajmy dziecko do wykonywania czynności samoobsługowych – niech nasza pociecha samodzielnie się ubiera i spożywa posiłki.

Sprawność manualną zaś poprzez rysowanie, kolorowanie, zabawy plasteliną, modelowanie w modelinie, ugniatanie kul z papieru, nawlekanie koralików, wycinanki i wydzieranki, malowanie palcami, pędzlem itp.

Gotowość umysłową rozwijamy również poprzez stymulowanie percepcji wzrokowej, percepcji słuchowej, mowy, funkcji przestrzennych.

Zabawy, które wpływają na rozwój percepcji wzrokowej to:

- memory, puzzle, domino, znajdź różnice lub podobieństwa, historyjki obrazkowe, kto zmienił miejsce, co zostało schowane, układanie obrazków i klocków wg wzoru,
- segregowanie – potrzebujemy kilkunastu kolorowych obrazków (np. wyciętych z czasopism). Układamy je w zbiory - np. rodzinę zwierząt, owoce czy naczynia.

- dobieranie przedmiotów czy obrazków parami ze zbioru różnorodnych przedmiotów/obrazków oraz określanie ich różnic i podobieństw np. dwie skarpetki różniące się kolorem, dwa szale różniące się długością,
- układy z figur geometrycznych - np. budowanie domu z kwadratów, prostokątów, trójkątów, rombów czy kół; składanie „robotów”, pojazdów z wymienionych figur.

Zabawy, które wpływają na rozwój percepcji słuchowej:

- proste zabawy rytmiczne - bawimy się w maszerowanie w rytm stukania w bębenka, muzyki lub dziecko wykonuje pewne gesty odpowiadające usłyszanym dźwiękom np. na klaśnięcie niech przykucnie itp.
- wyklaskiwanie rytmów - Opcji tej zabawy jest wiele. Rodzic wyklaskuje rytm, a dziecko za nim powtarza. Rysujemy dziecku bądź układamy np. z kredek rytm do wyklaskania.
- szukamy rymów – znajdujemy wspólnie słowa które się rymują, np. para-kara, kot-płot, nos-sos, kaczk-taczka;
- dzielenie wyrazów na sylaby, np. „O czym myślę?” - Rodzic sylabizując wypowiada nazwę przedmiotu (np. lal-ka, kred-ka, ta-lerz, czap-ka), dziecko odgaduje, co miał na myśli rodzic; następnie zamieniamy się rolami.
- „co zabieram ze sobą w podróż?” - Np. wszystkie przedmioty, których nazwa zaczyna się głosek „k”, szukanie wyrazów na literę..., lub takich które kończą się na literę...
- różnicowanie głosek o podobnym brzmieniu: półka – bułka, tomek – domek,

Zabawy wpływające na orientację przestrzenną i w schemacie własnego ciała:

- różnicowanie prawej/lewej strony ciała, np. rodzic wydaje polecenia, zaś dziecko je wykonuje (następnie zamieniają się rolami): „pomachaj prawą ręką, dotknij lewego ucha,
- „Lustro”. Rodzic i dziecko znajdują się naprzeciwko siebie. Rodzic wykonuje różnego rodzaju ruchy, a dziecko musi je naśladować (po pewnym czasie zamieniają się rolami),
- rysowanie linii, figur pod dyktando lub dziecko idzie za wskazówkami rodzica np. „dwa kroki w prawo, itp.
- układanie na stoliku rzeczy względem siebie: gumkę położyć nad zeszytem.

Gotowość społeczno – emocjonalną można wspomagać poprzez:

- naukę samodzielności – zarówno w zakresie samoobsługi dziecka, ale także decydowania o sobie w sytuacjach, w których jest to możliwe,
- naukę odpowiedzialności, obowiązkowości, systematyczności, np. przydzielając drobne zadania w domu, o których dziecko powinno codziennie pamiętać. Z wykonywania tych zadań należy dziecko rozliczać i nagradzać,
- naukę cierpliwości i wytrwałości w pokonywaniu trudności. Kiedy pojawią się trudności warto stosować wzmocnienia pozytywne, mówić dziecku: „potrafisz”, „możesz się z tym uporać”, „spróbuj jeszcze raz”. Dyskretnie wspomagać i chwalić za wysiłek. Rozpoczętą pracę doprowadzać do końca,
- ustalanie w domu zasad i egzekwowanie ich respektowania, nagradzanie i wyciąganie konsekwencji,

- wyrabianie umiejętności współpracy i współdziałania z innymi członkami rodziny, które będą prowadzić do osiągnięcia wspólnego celu,
- uczenie kompromisów, liczenia się nie tylko z własnymi potrzebami,
- uczenie panowania nad emocjami,
- zapewnienie częstych kontaktów z rówieśnikami,
- uczenie umiejętności słuchania (aby dziecko słuchało nas, ale i my dziecko),
- znalezienie czasu na rozmowy z dzieckiem (uczenie co jest dobre, a co złe).

Opracowała Monika Kasperek na podstawie bibliografii materiału.